

Katekista

Mga Tulang-Pananaliksik Hango sa
National Catechetical Study (NCS) 2016-2018

ni **CLARENCE M. BATAN**

Orihinal na isinulat sa **Filipino** at isinalin sa sampung wika.

Mga Tagasalin

Bikol
Erlinda Balaoro
Ma. Danielle Villena

Bisaya
Fr. Nelson S. Plohimon, OAR
Ma. Cecilia L. Balajadia
Msgr. Maximo Sarno

Hiligaynon
Ray Anthony Bofill
Fr. Nelson S. Plohimon, OAR
Cynthia P. Tendencia

Ibanag
Fr. Carlos C. Villanueva

Ilocano
Fr. Carlos C. Villanueva
Florence C. Navidad
Rolando O. Dela Cruz

Kapampangan
Charles Henry C. Espiritu

Pangasinan
Norma Villapa
Corazon Q. Targa

Waray
Ma. Joselyn Año-Cabato
Gloria Año-Oray

English
Luciana L. Urquiola
Jeanette P. Grajo

Español
Abigail T. Pagalilauan

KWENTO NG DISENYO NG PABALAT AT LAYOUT

Ang pabalat ng libro ay dinisenyo ni **Romel G. Sencio**, isang freelance research assistant, multimedia artist, photographer, at videographer. Siya ay nagtapos ng *Bachelor of Arts in Sociology* sa *Mindanao State University – Iligan Institute of Technology* at sa kasalukuyan ay isang *online-based research assistant* ng *NCS 2021: PARI Project* sa University of Santo Tomas.

Mula sa inspirasyon ng logo ng *NCS 2021: PARI Project*, makikita sa pabalat ang ginuhit na kalapating sumisimbolo sa Banal na Espiritu Santo na lumulukob sa salitang *Katekista* na waring malikot na nagsasayaw sa paikot na *paint brushes* na may mga kulay na berde, kayumanggi, at dilaw. Ang berde ay opisyal na kulay ng *NCS 2021* hango sa logo ng *CBCP-ECCCE*. Ang kayumanggi ay sumisimbolo sa kulay ng balat ng mga Pilipino . Ang dilaw ay sinasagisag ang kulay ng Simbahang Katoliko at ng UST. Sa kabuuan ng layout, makikita ang paglalaro ng mga kulay na ito gamit ang *paint brushes* na kumakatawan sa mapagkumbaba at makahulugang galaw ng buhay ng mga katekistang naging respondents sa pag-aaral na ito.

Katekista

Mga Tulang-Pananaliksik Hango sa
National Catechetical Study (NCS) 2016-2018

ni **CLARENCE M. BATAN**

Orihinal na isinulat sa **Filipino** at isinalin sa sampung wika.

2020

Prepublication Online Draft | April 2020

Dahil sa COVID-19 pandemic, naantala ang paglilimbag ng libro. Bilang pasasalamat, pagkilala at panalangin sa mga katekista at Simbahang Katoliko sa pagdiriwang ng *Pasko ng Pagkabuhay* sa taong 2020, ang malaking bahagi ng libro ay isinapubliko *online* sa labing-isang wika. Ang encrypted PDF files ay *secured*, at maaring i-download sa www.ncs2021pariproject.com ngunit hindi pwedeng i-print, i-edit o baguhin. Ang anumang pagkakamali ay hindi sinasadya at pananagutan ng may-akda at mga tagasalin. Maaaring ipahatid ang anumang komento o suhesyon sa ncs2021pariproject@gmail.com.

Karapatang-ari © 2020

Ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines (CBCP) – Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE); University of Santo Tomas' Research Center for Social Sciences and Education (RCSSSD)* at ni *Clarence M. Batan*.

Reserbado ang lahat ng karapatan, kasama na ang karapatan sa muling paglilimbag at paggamit sa anumang anyo at paraan maliban kung may nakasulat na pahintulot mula sa mga may hawak ng karapatang-ari.

Disenyo ng libro
ni *Romel G. Sencio*

Ang *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018* at *NCS 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project* ay mga komisyong-pananaliksik ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines (CBCP) - Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE)* sa *University of Santo Tomas' (UST) Research Center for Social Sciences and Education (RCSSSD)*. Ang pondo sa pananaliksik ay ipinagkaloob ng *Porticus Asia, Ltd.*, UST at CBCP.

MGA NILALAMAN

Handog III ■

Pasasalamat IV ■

Prologo

Katekista, Katekesis, Katoliko VIII ■

Paanyaya

Kwentong-Katekista X ■

Panimula

*Ang Tulang-Pananaliksik:
Sulyap, Suri't Subok sa Sosyolohiya
ng mga Katekistang Pilipino* XIII ■

Pahinungod

*Ang Hamon at Yaman ng Pagsasalin
sa Proyektong NCS 2016-2018* XIV ■

MGA TULANG-PANANALIKSIK

Filipino F1 ■

Bikol Bk1 ■

Bisaya Bs1 ■

Hiligaynon H1 ■

Ibanag Ib1 ■

Ilocano Ic1 ■

Kapampangan K1 ■

Pangasinan P1 ■

Waray W1 ■

English Eng1 ■

Español Esp1 ■

Epilogo

Ang Yaman at Mga Hamon ng Katekistang-Lingkod XVII ■

Mga Tagasalin XVIII ■

HANDOG

Para sa mga minamahal naming
Mga Katekistang Pilipino

Sa aming pananaliksik, ang mga **KATEKISTA** ang maituturing na natatagong “K” ng ating simbahan.

Hindi “karapatan”, “kapakanan” o “kakayanan” kundi “kayamanan”.

Ang mga **KATEKISTA** ang maituturing na natatagong **KAYAMANAN** ng ating simbahan.

Alagaan po natin sila.

NCS Research Team
UST RCSSD

PASASALAMAT

Ang librong ito ay bunga nang halos apat na taong pagdalaw (2016-2020) sa iba't ibang *Ecclesiastical Territories (ETs)* sa buong Simbahang Katoliko ng ating bansa. Mula Aparri hanggang sa Basilan, samu't saring mga naglilingkod sa ating Simbahan ang aming nakadaupang-palad – nakausap, nakakuwentuhan, at higit sa lahat, nabahaginan ng mga *research finding* ng *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018* na ang focus ay tungkol sa mga buhay ng mga Katekistang Pilipino. Isa sa pinakagustong bahagi ng aming presentasyon ay ang mga tulang-pananaliksik.

Kaya't sa ngalan ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines (CBCP) – Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE)* sa pamumuno ni Bp. Roberto C. Mallari, DD, at ng *University of Santo Tomas' (UST) Research Center for Social Sciences and Education (RCSSSED)*, ang NCS Research Team ay lubos na nagpapasalamat sa mga sumusunod:

- Sa pamunuan ng CBCP sa pangunguna ni Abp. Romulo G. Valles, D.D. ng Archdiocese of Davao, at lahat ng kasamang mga obispong tumulong at kumalinga sa aming pananaliksik;
- Sa mga bumubuo ng technical working group at advisory council ng CBCP-ECCCE sa nakaraang apat na taon (2016-2020) lalo na kina Msgr. Gerry Santos, Fr. Ernesto de Leon, Sr. Ma. Jesusa Enginco, O.P, Annalee Tenefrancia, at sa maraming consultant at lider kateketikal na nagbigay ng suporta sa NCS;
- Sa pamunuan ng UST, mula sa aming Rector na taos-pusong tumulong upang maisakatuparan ang NCS, si Fr. Herminio V. Dagohoy, O.P.; ang kasalukuyang Rector Fr. Richard G. Ang, O.P.; ang aming consultant at taga-suporta, Fr. Pablo T. Tiong, Vice Rector for Religious Affairs; ang Dominican community; ang mga taga-pamuno sa pananaliksik na sina Prof. Maribel G. Nonato, PhD, Vice Rector for Research and Innovation, Prof. Belinda de Castro, PhD, RCSSSED Director; kasama rin ang tulong-suporta ng aming mga kapwa-mananaliksik sa RCSSSED at mga administrative staff na sina Ma. Carmelita Santos at Arabella San Agustin-Mejorada; at inspirasyon ng mga kasama namin sa Faculty of Arts and Letters sa pamumuno ni Dean Marilu R. Madrunio, PhD; sa Department of Sociology, at sa buong kolehiyo;

- Sa lahat ng mga naging bahagi ng NCS research team mula sa UST – ang unang grupo ng mga mananaliksik mula 2016-2018 na sina Joan Christi S. Trocio-Bagaipo, Florence Co Navidad, Ma Cecilia L. Balajadia, Louell V. Baldoza, Dennis Ian B. Sy, Joanne C. Santiago, Arthur Ace B. Malatag; at ang lahat ng naging bahagi ng NCS 2021 na sina Ma. Cecilia L. Balajadia, Florence Co Navidad, Heiden Anorico, Ruth DL. Andaya, Ma. Danielle Villena, Jaycar Espinosa, Tisha Isabelle M. de Vergara, at mga nagbigay-tulong na sina Kristine Meneses, Joanne C. Santiago, Debbie Mariz Manalili, Emmanuel I. Bernardino, Ina Francesca G. Deuna at Mary Camille S. Cabatu; gayundin ang aming mga Sociology research assistants na sina Riva Charlene Caragdag, Jovilu Ann Corpuz, Maria Angela De Castro, Mark David Derayunan, Micah S. Estrologo, Ninna Sandra F. Fernandez, Celda Palma, Romer Harvey Salud, at Denise C. Tumaneng;
- Sa mga guro, estudyante, seminarista, pari, madre, at layko mula sa iba’t ibang ET, na nagsilbing mga research assistant, survey enumerator, encoder, transcriber, proof-reader, at iba pang gawaing-pananaliksik;
- Kay Romel G. Sencio, sa pagpapaunlak na magdisenyo ng una niyang libro; ang iyong sining at talento ay tunay na nadama sa bawat pahina ng librong ito;
- Sa mga nagsalin ng mga tulang-pananaliksik sa sampung wika na sina Erlinda Balaora at Ma. Danielle Villena (Bikol); Fr. Nelson S. Plohimon, OAR (Bisaya at Hiligaynon); Ma. Cecilia L. Balajadia at Msgr. Maximo Sarno (Bisaya); Ray Anthony Bofill at Cynthia P. Tendencia (Hiligaynon); Fr. Carlos C. Villanueva (Ibanag at Ilocano); Florence C. Navidad & Rolando O. Dela Cruz (Ilocano); Charles Henry C. Espiritu (Kapampangan); Norma Villapa at Corazon Q. Targa (Pangasinan); Ma. Joselyn Año-Cabato, Gloria Año-Oray (Waray); Luciana L. Urquiola at Jeanette P. Grajo (English); Abigail T. Pagalilauan (Español) at sa mga iba pang tumulong sa proseso ng pagsasalin at unang nakasilip ng *translation drafts* na sina Cecilia Medina at Mc Kenneth M. Baluyot (Filipino); Fr. Jupe Garalde (Bikol); Sr. Lydia Perales, TDM, Fr. Roy F. Mejias, at Phoebe Zoe U. Sanchez (Bisaya); Edith R. Banguilan at Wilma T. Aggabao (Ibanag); Ruth Rivera at Keith Joven (Kapampangan); Fr. Pablo T. Tiong, O.P., Fr. Benedict Villapa, Fr. Reynor Munsayac, O.P., Jefferson S. Aquino, Bro. Wilhelm Boñon at Korina Carla Targa - Boñon, (Pangasinan); Sr. Mariben M. Espinosa, LGC, at Fr. Cyril Caliba (Waray);

- Sa mga naglaan ng pondong-pananaliksik - ang CBCP sa pangunguna ng ECCCE, iba't ibang Ecclesiastical Territories, UST, at international research grant mula sa Porticus Asia, Ltd.;
- At higit sa lahat, sa mga Katekistang nagpaunlak na ang kanilang buhay ay maisiwalat, masuri, maisalaysay at maikwento sa NCS tulad ng metodong tulang-pananaliksik sa librong ito.

Hindi man namin maisa-isang mapangalanan ang mga libu-libong Simbahang-lingkod na naging instrumental upang mabuo ang librong ito, sigurado po kaming sa pamamagitan ng aming dalanging-pasasalamat, ang Poong Maykapal na po ang maghahatid sa inyo ng biyaya at pagpapala. Amen.

Clarence M. Batan

Abril 7, 2020

Prologo

Katekista, Katekesis, Katoliko

ni **Clarence M. Batan**

Project Lead, NCS 2016-2018

Principal Investigator, NCS 2021: PARI Project

Sa gitna ng *COVID-19 pandemic* na sadyang nagpatigil ng ating mga karaniwang-gawain dulot ng malawakang *Enhanced Community Quarantine (ECQ)*, minarapat ng *NCS 2021: PARI Project Research Team* na ilunsad ang prepublication online draft version ng librong ito upang tugunan ang tatlong mahahalagang dahilan.

Ang unang dahilan ay ang libu-libong mga Katekistang napakinggan na ang mga tulang-pananaliksik sa aming mga research presentation sa buong bansa. Madalas, humihingi sila ng kopya nito para ibahagi sa kanilang kapwa-katekista, mga ka-parokya, kasama sa organisasyon, sa pamayanang kanilang kinabibilangan, at sa kanilang mga kapamilya. Pangako namin na ilalathala namin ito at isasapubliko upang masulyapan nila sa mga taludtod ng mga tula - ang buhay at kahulugan ng kanilang pagiging katekista, at kung bakit sa aming pananaliksik, sila ay itinuturing naming mga natatagong kayamanan ng ating simbahan.

Ikalawa ay ang nakaaantig na mga reaksiyon ng mga unang nakabasa, nakasulyap, nakarinig ng mga tulang-pananaliksik. Samantalang ang *qualitative technique* na ito ay ginagamit na sa ilang disiplina ng agham panlipunan, maraming nagulat na pwedeng gamitin ang porma ng “tula” upang katawanin ang datos mula sa pananaliksik. Tradisyunal na *social statistics* at naratibo gamit ang *coded-quotations* ang una naming ginamit sa presentasyon sa mga katekista. Tanggap at may pagsang-ayon naman ang mga katekista sa mga *research finding* pero mas gusto nila ang mga kwentong hango sa mga *interview* at *focus group* sa likod ng mga numero at *bar charts*. Kaya gamit ang mga literatura, kwento, *codes*, *field notes*, at iba pang materyales, sa maraming pagsubok, sinuri ko ang mga datos, pumili ng mga *codes* upang malaman ang tema ng isang *research finding* na kakatawanin sa iilang piling salita na bubuo sa isang “tula”. Ang tulang ito ay hindi kathang-isip o dulot ng isang inspirasyon. Bagkus, ito ay non-fiction, mula sa datos, mga *codes* at tema ng pananaliksik. Ang buod at kaluluwa ng pagsusulat ng tula ay hindi ang magtago ng kahulugan ngunit upang maisiwalat ang akma at totoong realidad ng sinasaliksik. Na sa iilang piling salita, sa pagpinta ng *research finding*, huhugutin ang mga kulay mula sa datos habang pababayaan ng mananaliksik na ang katotohanan ang mangusap, magsabi, at magpaliwanag sa bawat taludtod ng tula. Ito ang mga tulang-pananaliksik na sa mga katekista ay nagbabadya ng waring bagong metodo ng katekesis. Obserbasyon namin,

mukhang matagal nang naghihintay ang mga katekista na magkaroon sila ng mga bagong *catechetical material* at *module* para mas epektibo nilang harapin ang hamon ng katekesis at new evangelization.

Ang ikatlo at panghuling dahilan ay tungkol sa ating mga Katoliko, partikular tayong mga Katolikong Pilipino. Sa aming pag-ikot sa bansa, sa maraming mga simbahan, madalas una kaming naeengganyo sa ganda ng mga istruktura ng mga katedral at mga bahay-dalanginan. Ngunit matapos naming makausap ang mga katekista, doon namin laging nababanaag ang tunay na “Simbahan”. Ang simbhang may malaking letrang ‘S’, dahil ang mga katekista ay tunay na nagpapamalas ng malalim na kahulugan ng pagka-Katoliko – ang tunay na maglingkod sa Panginoon nang walang bayad, maglaan ng panahon at talento kahit limitado, mag-aral at magturo ng tungkol sa pananampalataya, at hikayatin ang marami na maging bahagi ng isang pamayanang Kristiyano na yinayakap ang mga doktrinang pang-Katoliko. Ang mga katekista ay mahalagang bahagi sa pagbubuo ng Simbahang Katoliko. Mahalagang alagaan natin sila at mas mahalagang matanto kung paanong mas marami sa atin ang susunod sa kanilang mga yapak upang maglingkod din bilang katekista. Dahil bilang mga Katoliko, lahat tayo ay tinatawag na maging katekista.

Hindi po perpekto ang *prepublication online draft* na ito. Bukas ito sa mga pagbabago at suhesyon. Inilathala po namin ito sa ganitong *format* bilang pasasalamat, pagkilala at panalangin sa mga katekista at Simbahang Katoliko sa pagdiriwang ng *Pasko ng Pagkabuhay* sa taong 2020. Ang malaking bahagi ng libro ay isinapubliko online sa labing-isang wika. Ang encrypted PDF files ay *secured*, at maaaring i-download sa www.ncs2021pariproject.com ngunit hindi pwedeng i-print, i-edit o baguhin. Ang anumang pagkakamali ay hindi sinasadya at pananagutan ng may-akda at mga nagsalin. Maaaring ipahatid ang anumang komento o suhesyon sa ncs2021pariproject@gmail.com.

Nawa’y ang handog na ito, ang *KATEKISTA: Mga Tulang Pananaliksik hango sa National Catechetical Study (NCS) 2016-2018* ay mabasa ng maraming nais malaman ang dahilan kung bakit hanggang ngayon, buhay na buhay pa rin ang pananampalatayang Katolikong Kristiyano sa bansang Pilipinas.

Paanyaya Kwentong-Katekista

ni Bishop Roberto C. "Bobet" Maillari, DD

Chair, CBCP-ECCCE

Bishop, Diocese of San Jose de Nueva Ecija

Simula pa noong 2016, nang muling inilunsad ang National Catechetical Study ng *Catholic Bishops' Conference of the Philippines (CBCP) - Episcopal Commission on Catechesis and Catholic Education (ECCCE)* na kasalukuyan kong pinamumunuan, naging daan ang pananaliksik na ito upang kilalanin ang mga bayaning Katekista na walang sawang pumupunta sa mga pampublikong paaralan upang magturo ng mahahalagang aral tungkol sa ating Panginoong Hesukristo, sa mga sakramento, at sa marami pang bagay tungkol sa ating buhay-pananampalataya bilang mga Katoliko. Lalo ko pang nakita ang halaga nila kapag naalala ko ang nakakatuwang kwento ng aking mahal na Tatay.

Ang aking Tatay ay ulilang lubos simula pa noong pitong taong gulang siya. Kwento niyang may bahid na lungkot sa akin,

"Anak, hindi madali ang maging ulila, para bang nasa dilim ka palagi dahil walang matandang tumutulong at gumagabay".

Pero waring gumaan ang lahat noong una niyang nakilala ang Panginoon sa pamamagitan ng kanyang Tiyo na isang Katekista. Ito ang masayang alaala ni Tatay sa kanyang unang katekista:

"Ang aking Tiyo ang unang nagturo sa aking magdasal ng *Ama Namin*. Habilin niya sa akin, kapag litong-lito ako at hindi ko alam ang aking gagawin, pumunta lang daw ako sa simbahan, humarap sa altar at magdasal ng *Ama Namin* nang paulit-ulit. At magbuhat noon, kapag ramdam ko ang bigat ng mga problemang aking pinagdaraan, ito ang aking ginagawa – ang paulit-ulit na dasalin ang *Ama Namin*. At walang mintis! Anak, kapag nararanasan ko ang dilim sa akin buhay, lumiliwanag ang anumang suliranin, matapos akong magdasal, at nalalaman ko kung ano ang tama kong gawin."

"At ang isang kalituhan sa aking buhay na labis na nagbigay sa akin ng takot at pangamba ay noong malapit na akong ikasal sa iyong Nanay. Naku, nakaramdam ako nang malaking takot noon dahil sa nangyari sa aking buhay na naulila akong maaga. Naisip kong baka mamatay agad ako at ang aking mapapangasawa. Magiging mahirap ang sitwasyong ito para sa aming magiging mga anak. Ayaw ko silang maging ulila tulad

ko. Dahil dito, nagbalak talaga akong umurong sa aming kasal. Sobrang takot ang aking nadama noon.”

“Pero tulad ng habilin ng aking Tiyong katekista, dumalaw ako sa simbahan at doon, paulit-ulit kong dinasal ang *Ama Namin*. Anak, habang nagdarasal, doon ko nadama ang kapayapaan at nadama ko na gusto ng Diyos na pakasalan ko ang Nanay mo.”

“Yan ang istorya ng simula ng aming pagmamahalan ng iyong Nanay at kayong aming mga anak.”

Sa kwentong ito ni Tatay, nabatid ko ang kahalagahan ng simpleng pagdarasal na natutunan niya mula sa isang katekista. Totoo nga, pabiro ko lang naisip na kung nagpatalo si Tatay sa takot na kanyang naramdaman noon, hindi sila nagkatuluyan ni Nanay. At kung nangyari iyon, wala kami sa mundong magkakapatid. At walang Bobet na magpapari!

Ako din ay may personal na karanasan sa aking naging katekista. Mga Grade 4 ako noon, marahil para mas mapalapit kami sa simbahan, nang narinig kong sinabi sa amin sa klase na,

“Kapag nagpari kayo pupunta sa langit ang inyong mga magulang”.

Parang may kumurot sa aking puso at iyon ang simula ng aking bokasyon, na kung saan, nagising ang pagnanasa kong maging pari. Kaya pagkauwi ko, sinabi ko agad sa aking mga magulang,

“Tay, Nay, gusto ko pong magpari”.

At dahil dito, agad-agad namang binigay sa akin nila Tatay ang pananagutan na mamuno sa pagdarasal ng rosaryo ng aming pamilya.

Kaya pagka-graduate ng Grade 6, na-surpresa ako na nakipag-appointment pala ang aking mga magulang sa dating Rector ng *Mother of Good Counsel Seminary*, ang butihing si Archbishop Emeritus Paciano B. Aniceto, DD, para sa aking intensyon. Nakakatuwang alalahanin na sa aming salu-salong kainan kaharap si Father Rector, tinanong niya ako kung bakit gusto kong maging pari. Agad kong tugon,

“Dahil gusto ko pong pumunta sa langit ang aking mga magulang.”

Nang marinig ang aking kuwento ng isang kaibigang pari na kasama namin sa seminaryo, minsang nagkukuwentuhan kami, agad niyang sinabing,

“Oo nga naman, iyan ang punto talaga ng pagpapari, ang aral ng pagliligtas, unang-una ng ating mga magulang at pamilya.”

Nakagagaan ng loob na isiping noong naging pari na ako, sa lahat ng pagdiriwang ko ng misa, sa maraming pagkakataon, kasama ko ang aking magulang, lalo na si Tatay. Naku gaano mang kalayo ang aking pagmimisahan, si Tatay ang kasama kong naglalakbay. Kasama ko ang aking mga magulang sa aking misyon bilang pari, walang mintis ang kanilang pagdarasal sa aking bokasyong maglingkod sa simbahan. Lalo na noong naging Obispo ako. Sa maraming taon, sila ang kasama kong magmisa, magdasal, at maglingkod sa simbahan hanggang sa mga panahong dinapuan sila ng sakit at panghihina. Hindi nga sila pinaghiwalay agad ng Panginoon, walang naulila sa amin nang maaga taliwas sa takot at karanasan ni Tatay dahil biniyayaan ang aking mga magulang nang mahaba at makabuluhang buhay kapiling kami – ang kanilang unang simbahan.

Sa huling bahagi ng buhay ng aking mga magulang, maraming beses ko silang naipagdasal at napagkalooban ng sakramento ng pagpapahid ng langis sa maysakit. Masakit mang mawala sila sa mundo ngunit hinding-hindi ko makakalimutan ang hindi mabilang na dami ng taong nakiramay noong sila ay namatay. Sa rami ng nagdasal, nagmisa at nakiisa, nasabi ko sa sariling inaalala ang katekistang unang nagmulat sa akin ng aking bokasyon,

“Tama nga ang aking gurong Katekista, pupunta nga sa langit ang mga magulang ko!”.

Ito po ang aking paanyaya sa lahat nang mabibigyan ng pagkakataong basahin at pagnilayan ang librong ito, ang koleksyon ng mga tulang-pananaliksik hango sa mga datos ng buhay ng mga katekista batay sa *NCS 2016-2018* na sinulat ni Dr. Clarence M. Batan na mula sa Filipino ay isinalin sa sampung wika.

Tunay ngang maituturing na kayamanan ng ating Simbahan ang mga katekista, kaya mabuti pong ipagkaloob natin sa kanila ang tamang pagpapahalaga, pagkilala at paggalang. Mabuhay po ang ating mga katekista sa buong Pilipinas!

Nawa’y sa bawat tulang inyong mababasa, isang dasal din ang inyong masambit – para sa ating mga katekista, para sa ating Simbahang Katoliko.

Pagpalain tayong lahat ng Poong Maykapal kasama ng ating Mahal na Inang Maria, Amen.

Panimula

Ang Tulang-Pananaliksik: Sulyap, Suri't Subok sa Sosyolohiya ng mga Katekistang Pilipino

ni **Clarence M. Batan**
Project Lead, NCS 2016-2018
NCS 2021: PARI Project Principal Investigator

***Antabayanan ang laman ng bahaging ito na isasapubliko online kapag ang texto ay handa nang ibahagi.

Pahinungod

Ang Hamon at Yaman ng Pagsasalin sa Proyektong NCS 2016-2018

ni Joan Christi S. Trocio-Bagaipo

Project Co-lead, NCS 2016-2018

Filipino ang pangunahing wikang ginagamit sa gawaing katekesis sa Pilipinas. Ang mga sangguniang ginagamit para sa pagsulat ng mga modyul sa pagtuturo ay mga salin ng orihinal na nakasulat sa English. Ilan sa mga ito ay ang *Katesismo ng Iglesia Katolika* na salin ng orihinal na *Catechism of the Catholic Church* at ang *Katesismo Para sa mga Pilipinong Katoliko* na siya namang salin ng *Catechism for Filipino Catholics*.

Kaugnay ng pagtalakay sa usaping katekesis sa bansa na gamit ang wikang Filipino, dagli nating silipin ang kasaysayan ng pagsasalin sa Pilipinas. Ayon kay Almario (2015) ng *Komisyon ng Wikang Filipino*, “kasintanda ng limbag ng Filipinas ang pagsasalin (p. 67).” Unang nailathala ang akdang isinalin na pinamagatang *Doctrina Christiana* (1593), na naglalaman ng mga dasal at tuntunin ng Simbahang Katolika na kinailangan sa pagpalaganap ng Kristiyanismo sa mga bagong sinakop na kapuluan. Binanggit ni Almario na ito ang “naging sagisag ng misyon at direksyon ng pagsasalin (p. xvii)” sa ilalim ng Rehimeng Espanyol. Dagdag pa niya, “naging masigasig ang mga misyonero sa pagsasalin ng mga akdang Kristiyano tungo sa mga nasakop na wikang katutubo (p. xvii).”

Hindi na bago ang paggamit ng mga sangguniang nakasalin sa wikang Filipino mula sa orihinal na teksto sa larangan ng pananampalatayang Katoliko sa ating bansa. Ito ay alinsunod na rin sa sinasaad sa dokumento ng *Second Vatican Council* na pinamagatang *Sacrosanctum Concilium*. Kinilala ng naturang dokumento ang paggamit ng *Mother Tongue* (MT) o Unang Wika sa Misa, o maging sa pagbibigay ng mga sakramento at maging sa iba pang bahagi ng liturhiya. Sa pagkilala ng MT, hindi maaring makaligtaang banggitin na binigyang diin ng dokumento na ang pagsasalin, na may layong gamitin ang isinalin sa liturhiya mula sa wikang Latin tungo sa MT, ay nangangailangan ng pahintulot ng mga pinuno ng mga teritoryong eklesiastiko (Pope Paul VI, 1963).

Sa loob ng dalawang taon (2016-2018) napatunayan kong tunay na mahalaga ang wikang ginagamit sa katekesis, at higit na mahalaga na naituturo ang pagkakatekesis sa wikang naiintindihan ng mga tinuturuan o ang tinatawag nating *catechized*. Naging mapalad akong mapabilang sa isang grupo ng mga mananaliksik na naatasang gawin ang *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018*, isang pag-aaral sa buhay ng mga

katekista sa ating bansa. Isa sa pinakamatingkad na *finding* ay ang gamit ng MT sa pagtuturo ng katekesis. Maraming mga katekistang nakapanayam namin ay nagsabing ang mga modyul na ginagamit sa katekesis ay nakasulat sa wikang Tagalog o kaya ay sa English. Kung kaya't nang itanong kung anong wika ang nais nilang gamitin sa katekesis kung sakaling magbabago ng mga modyul, marami ang nagsabing mas makabubuti kung ito ay nakasulat sa lokal na wikang ginagamit nilana mas higit naiintindihan ng kanilang mga tinuturuan.

Taong 2017 nang sinimulang gawan ng tulang-pananaliksik ni Dr. Clarence Batan, ang *Project Lead* ng *NCS 2016-2018 Research Team*, ang mga datos na nakalap mula sa mga *survey*, *focus group discussion* at *interview*. At bilang pagtugon sa kahilingan ng mga nakararaming lumahok sa pag-aaral na sana ay maisulat sa kanilang wika ang mga maaaring gamiting materyales sa pagtuturo, sinimulan ang proyektong pagsasalin ng mga tula na nakasulat sa Filipino, patungo sa iba't ibang wika. Ang layuning mas mailapit ang kwento sa mga nakaranas nito sa pamamagitan ng pagsulat nito sa kani-kanilang wika ay naayon sa nakuhang *finding*.

Sa librong ito, ang mulaang wika na Filipino ay naisalin sa sampung natunguhang wika; ang Bikol, Bisaya, Ibanag, Ilocano, Hiligaynon, Kapampangan, Pangasinan, Waray, English at Español. Ang mga tagasalin ay aming nilapitan namin, pinaliwanagan ng proyekto, lahat, ginawa ang pagsasalin nang bukal sa kanilang loob bilang mga volunteer. Lahat ng mga tagasalin ay bahagi ng *catechetical ministry* o akademya kaya't batid nila ang gawaing-katekesis.

Para sa librong ito, ang pagsasalin ay isang subok sa gawaing naglalayong mas ilapit ang mga isinulat na tula sa hinuha at kamalayan ng mga totoong nakaranas ng mga kwentong isinatula. Dahil ito ay isang pagtatangka, may mga hamon itong kinaharap.

Tatalakayin ng bahaging ito ng libro ang mga hamong kinaharap sa pagsasalin ng tula. Ako bilang kasama sa buong proseso ng pag-aaral ng *NCS 2016-2018*, mula sa pagbuo ng konsepto nito, sa pagbalangkas ng mga gabay-tanong, hanggang sa aktwal na pangangalap ng datos at pagbabalik ng mga *finding* sa mga katekista.

Habang binabasa ko ang mga tula sa mulaang wika, nagiging buhay ang mga kwento. Nung binabasa ko ang mga salin, lalo't iyong aking naiintindihan, tulad ng Bisaya na aking Unang Wika, at Hiligaynon na isa sa mga pangunahing wikang ginagamit namin sa bayang aking kinalakhan, nakita at naramdaman ko, na naging madali ang gawaing pagsasalin, na hindi alintana ang mga teknikal na aspeto ng disiplina, sapagkat nasa kamalayan ng tagasalin ang dalisay na layuning mas maintindihan ng mga

katekista, ng mga tinuturuan at maging ng mga lider ng gawaing kateketikal dito sa ating simbahan ang totoong nangyayari sa estado at pagsasagawa ng katekesis sa ating bansa. Ngunit, tulad ng anupamang gawain, may mga hamon ding kinaharap ang pagsasalin ng mga tulang pananaliksik. Ibabalangkas ng bahaging ito ng libro ang dalawang pangunahing hamon; una, ang kaibahan ng mulaang wika at ang tunguhang wika at ikalawa, ang mga hamong teknikal tulad ng pagsusukat at pagtutugma at ang pagsasalin ng mga katawagang teknikal sa gawaing kateketikal.

Bibigyang diin naman ng bahaging ito ng libro, na bagaman may mga hamon, tunay na may dalang yaman ang pagsasalin ng mga tulang pananaliksik. Tunay na maipagmamalaki ng proyektong ito ng pagsasalin ang pagkakaroon ng matibay na patunay na magbubunsod sa mga pinuno ng mga gawaing kateketikal ng ating simbahan ang paglapit ng mga modyul at materyales na ginagamit sa katekesis sa panlasa, kamalayan, at mundo ng mga katekista at ng mga tinuturuan nito.

Mahalaga ang wika sa pagpapalalim ng ugnayan kay Hesus na pangunahing layon ng katekesis (CT5). Sa epektibong paggamit nito, mas naisasabuhay sa lipunang ginagalawan ng mga katekista kasama ng mga naturuan nila ang pagpapatuloy ng misyong ipalaganap ang *Mabuting Balita*. Ang pagtingin na ito sa kahalagahan ng Unang wika sa katekesis ay binigyang diin ni Pope Francis sa kanyang Apostolic exhortation na *Evangelii Gaudium* (EG), kung saan nabanggit niya ang halaga ng Unang wika o Mother Tongue sa pagpapalalim ng pananamplataya. Aniya,

“... This language is a kind of music which inspires encouragement, strength and enthusiasm” (EG 139).

****Antabayanan ang laman ng bahaging ito na isasapubliko online kapag ang texto ay handa nang ibahagi.*

Mga Sanggunian

Almario, V. (Ed.). (2015). *Introduksiyon sa Pagsasalin: Mga Panimulang Babasahin Hinggil sa Teorya at Praktika ng Pagsasalin*. Manila: Komisyon sa Wikang Filipino.

Dryden, J. (2015). Hinggil sa Pagsasalin. In V. Almario (Ed.), *Introduksiyon sa Pagsasalin: Mga Panimulang Babasahin Hinggil sa Teorya at Praktika ng Pagsasalin* (V. Almario, Trans., pp. 1-12). Manila: Komisyon sa Wikang Filipino.

Pope Paul VI. (1963). *Constitution on the Sacred Liturgy Sacrosanctum Concilium*. Retrieved April 4, 2020, from Vatican. Va: https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_en.html

Sy, J. (2015). Mga Hamon sa Pagsasalin sa Nanyang Piaoili ni Bai Ren. In V. Almario (Ed.), *Introduksiyon sa Pagsasalin: Mga Panimulang Babasahin Hinggil sa Teorya at Praktika ng Pagsasalin* (pp. 201 - 209). Manila: Komisyon sa Wikang Filipino.

English

RESEARCH POEMS

Christmas: A Catechist's Tale Eng2 ■

Fare Eng3 ■

Why Do Children Refuse Attending the Mass? Eng4 ■

Servant Catechist Eng5 ■

Leader-Catechist Eng6 ■

The Way of the Cross of a Servant-Catechist

I Supper Eng8 ■

II Gethsemani Eng9 ■

III Sanhedrin Eng10 ■

IV Crown of Thorns Eng11 ■

V Cross Eng12 ■

VI The Fall Eng13 ■

VII Simon of Cyrene Eng14 ■

VIII The Encounter Eng15 ■

IX Crucifixion Eng16 ■

X Dimas Eng17 ■

XI Bequest Eng18 ■

XII The Death Eng19 ■

XIII Laid to Rest Eng20 ■

XIV Resurrection Eng21 ■

Teaching Guide Eng22 ■

Christmas: A Catechist's Tale

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola and Jeanette P. Grajo

This Christmas
I have new stories
To tell. ■
About the heroes
of the Church who are
Serving,
Teaching and
Selflessly offering
Themselves to share
The story of Christ. ■

No recompense to those
Sacrificing
For thirty precious
Minutes.
Serving with a smile
And unlimited courage. ■

To bring the faith
Not for one's sake
But for the endeared
Mother Church. ■

They are the
Catechists
Who first taught me
The true meaning of
Christmas. ■

They embody
The true meaning of
Christmas which is the
The true meaning of
the celebration. ■

They personify the lanterns
whose glitter and glow
Become
The lesson
The reason
The light. ■

That Christmas
Is all about
Christ.

My deepest gratitude to the
Catechists. ■

My deepest gratitude to the
Catechists for the reminder. ■

Matthew 2:9

"And so they left, and on their way they saw the same star they had seen in the East. When they saw it, how happy they were, what joy was theirs! It went ahead of them until it stopped over the place where the child was."

Fare

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola and Jeanette P. Grajo

I am staring at the huddle
Of children horseplaying,
Chattering noisily in the room. ■

They remained still for a while,
Altogether made the sign of the cross,
Prayed the Hail Mary
Clutching the rosary. ■

There, in a farflung barrio
Miles away from the Church
A cathedral of faith. ■

Shared instead of preached
The lessons about the beloved
Church, expecting nothing. ■

Because there is no price for service
Except for the fare brought forth
For the love of God. ■

Matthew 19:14

*"Jesus said, 'Let the children come
to me and do not stop them,
because the Kingdom of heaven
belongs to such as these.'"*

Why Do Children Refuse Attending the Mass?

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

One catechist shared
About how she persevered
Teaching the students stories
About God
About the Church. ■

A parent shared
About her children
Who are unruly in the house
Disrespectful to the elders
Disinterested to attend mass. ■

A child narrated
About the situation
Of her beloved family
Parents who always fight,
Parents who feel apart. ■

When the catechist asked
The child, "Why won't you attend mass?"
She answered in tears,
"They" do not go to Church, they
Who never mature in faith at all. ■

In sobs and cries, the catechist
Persisted to persuade
The child so confused about this world
"For the parents, it seems like
To face their children with the truth--

"About the faith
"About the Church
"About Christ,"
Whispering a prayer, the catechist
watched the child
Held by her parent
Leading her out of the chapel
Once upon a Sunday
In a place of catechesis. ■

Luke 2:41-42

*"Every year the parents of
Jesus went to Jerusalem for the
Passover Festival. When Jesus
was twelve years old, they went to
the festival as usual."*

Servant Catechist

By Clarence M. Batán

Translated to English by Jeanette P. Grajo

Being a catechist
Is like a song,
Hard work is the lyrics
Words are hymns,
Every movement
And the beat of the mind
Are all for God
Because of the pledge
Songs of love
For every learner
Are aimed to target the very heart
Values and wisdom
Of the Mother Church. ■
Service is the beginning
And end, until it
Remains felt and heard
Songs sung—are the
Servant-catechists--
The hope of the Church
Defender of the
Faith and
Love, the
Weapon song!

For God,
For the Church,
For the society
Philippines. ■

Luke 1:46-48

"Mary said, 'My heart praises the Lord; my soul is glad because of God my Savior, for he has remembered me, his lowly servant! From now on all people will call me happy, because of the great things the Mighty God has done for me.'"

Leader-Catechist

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

Being a leader
In a catechetical ministry
Compares to a manual guide
To the sacraments:
From baptism
The acceptance
Of the calling to lead,
The eucharistic mission
Of sharing
Will always relieve one
From all obstacles. ■
It has the disposition of a
confession,
The admission of weak
actuations,
Because the duties of
The catechist
Are severe and austere--
Like in the sacrament of
confirmation,
The help and care
Embrace and guidance come
From, the Holy Spirit. ■
The leader-catechist
A Prophet -priest
Professes at every moment
The sweet catechesis
Like lovers in love,

The matrimonial union
In the teachings of the Church
Is the beloved Christ. ■
In the end,
Whether tired or
Weary,
The leader-catechist
Still holds
The sacramental oil
Upon sanctification
And careful application,
To the wavering faith
Revives and revitalizes,
Because one's service
as a leader-catechist
Has sweetness and
permanence. ■

John 1:14

*"The Word became a human
being and, full of grace and
truth, lived among us. We saw
his glory, the glory which he
received as the Father's only Son."*

*The Way of the
Cross of a Servant-
Catechist*

I Supper

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

All were surprised that
In the middle of the supper
That she prepared,
Mother blurted—
Smiling and excited
Her decision to teach
Again, just like before. ■
To pursue again
The profession she loved—
Great is responsibility
In that mission in the Church,
To become a catechist. ■
This did not surprise
Father and his children
Since she was often
In the Church. ■
Father reminded:
“Do not forget us though,
Nor set aside us.” ■
Mother answered,
“Not at all, Dear,
All of you are still, my first,
Obligation.” ■
Everybody smiled
During a delicious dinner
And after eating,

Mother as usual
Clears and washes the dishes.
This is the first
Way of the Cross
of a servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

1 Corinthians 11:24

*“That the Lord Jesus, on the night he
was betrayed, took a piece of bread,
gave thanks to God, broke it, and
said, ‘This is my body, which is for
you. Do this in memory of me.’”*

II Gethsemani

By Clarence M. Batan

Translated to English by Jeanette P. Grajo

Before plunging into
The challenge of catechism,
Mother has attended
The weekly trainings
About the bible,
Some catechism-documents
Of Christian Catholics
Of Filipino Catholics
It never came easy
Listening again
To the priest while preaching
And catechetical directors
For it is more difficult
To teach precisely
The teachings of the Church. ■
Similar to the meditation
Of Jesus at Gethsemani,
There is sorrow in the training
Such that only profound knowledge
May be truly shared. ■
This is the second
Way of the Cross
Of a servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

Luke 22:42

*"Father," he said, "if you will, take
this cup of suffering away from me.
Not my will, however, but your will
be done."*

III

Sanhedrin

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

When Mother gladly received
Her teaching assignment-
As a new catechist
In a public school,
She prepared for the day
Of her visit to the school
Of her meeting with the principal
To get- the schedule. ■
Only four time slots to choose from:
Earliest in the morning,
In between breaks,
After lunch,
Or just before dismissal. ■
Like Jesus
Standing before the Sanhedrin,
She bowed in humble submission
Before the mighty
She held no objection
For her mission to set in motion,
At any given time,
For catechesis to finally begin. ■
This is the third
Way of the Cross
Of a servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

Mark 15:1

“Early in the morning the chief priests met hurriedly with the elders, the teachers of the Law, and the whole Council, and made their plans. They put Jesus in chains, led him away, and handed him over to Pilate.”

IV Crown of Thorns

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

The first time she taught,
There was so much joy
In every day
Mission of catechizing
The playful children. ■
But as time passed by
The catechist had observed
The gradual loss
Of the children's
Interest to listen
Children weighed down
Eyes forlorn
Because their lives
Are a wearisome battle
With serious problems at home:
Their parents do not go to mass,
Who are jobless,
Separated, not married. ■
It seemed to the catechist
That she had been crowned
With thorns that pierced her heart,
Because it seemed not enough
To simply understand the sacraments. ■
This society that the
Children lived in
Desperately needs catechism. ■
This is the fourth
Way of the Cross
Of a servant-catechist,
For meaningful servitude. ■

Matthew 27:29

"Then they made a crown out of thorny branches and placed it on his head, and put a stick in his right hand; then they knelt before him and made fun of him. 'Long live the King of the Jews!' they said!"

V

Cross

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

Every day, she clasped a cross
In her palm, being the catechist
Servant of the Church. ■
From the house, she would first
Carry out her duties
She would then hastily leave
To get promptly at school
Where the children are waiting. ■
Though she lacked money for the fare,
She would find a way to get there
Even the money needed for the chalk
She would find means
For the paper they use
The catechist would shoulder
The expense. ■
Whatever the price,
Even when it appeared
Foolish and illogical. ■
Difficult it may seem
To bear sacrifice and suffering
Since acceptance of the cross
Adheres to the catechetical mission. ■
This is the fifth
Way of the Cross
Of the servant-catechist,
For meaningful servitude. ■

Matthew 16:24

*"Then Jesus said to his disciples, 'If any
of you want to come with me, you must
forget yourself, carry your cross, and
follow me.'"*

VI

The Fall

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

Due to pain and exhaustion
There are times
Too, the catechist falls,
Becomes ill, weakens
In resolve Cursed,
Maligned by friends. ■
Mocked as a pretender,
Accused as shallow
Whose life contrasts
From the lesson she preaches
As catechist. ■
The weakness is a reality,
It is not a joke,
But a reality of life
The dissipation of strength
Until every little thing is
Surrendered to God, the Creator!
This is the sixth
Way of the Cross
Of the servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

Isaiah 53:5

*"But because of our sins he was
wounded, beaten because of the evil we
did. We are healed by the punishment
he suffered, made whole by the blows he
received."*

VII

Simon of Cyrene

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

In time of need
For some catechetical duties
Many are like Simon of Cyrene--
They are morally upright
Who lend a hand to the catechist. ■
From the dependable Fathers
And many other companions
In our busy household,
To give free ride to
Mother who is a catechist
To whatever gathering,
Likewise she will be fetched
After the session. ■
Even extending help
To fellow catechists
Peers and friends,
Willing to help them with
Long term loans. ■
Why she won't leave her vocation
Remains the mystery in
Her mission as a catechist,
A teacher who is a Mother. ■
This is the seventh
Way of the Cross
Of a servant-catechist,
For meaningful servitude. ■

Mark 15:21

"On the way they met a man named Simon, who was coming into the city from the country, and the soldiers forced him to carry Jesus' cross. (Simon was from Cyrene and was the father of Alexander and Rufus)."

VIII The Encounter

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola and Jeanette P. Grajo

Being a catechist
Despite the sacrifices,
Brings glad tidings
Brought by mission's noble path. ■
There are many people to chance upon
Who would always ask questions,
The right answers
Must always be at hand. ■
When is the baptism?
When is the wedding?
Who is the confessor?
How about the confirmation, when?
Where is the route of the procession?
Why is the Priest missing?
Where is the Priest?
Does the Priest have a wedding to officiate?
Could I request for a blessing
Even if the Priest is having a siesta?
All these information
Are seemingly obligations
To the catechist who is
Always present in the Church. ■
This is the eight
Way of the Cross
Of the servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

Luke 27:28

*"Jesus turned to them and said,
'Women of Jerusalem! Don't cry
for me, but for yourselves and your
children.'"*

IX Crucifixion

By Clarence M. Batan

Translated to English by Jeanette P. Grajo

The crucified Christ
Brought enchantment and awe
To every missionary catechist
At every meeting and assembly. ■
Doing the sign of the cross
Symbolizes the reverence
For the Father, the Son
And the Holy Spirit. ■
It is a reminder of the sacrifice
For the salvation of sins. ■
The cord that holds
Snaps from affection,
Perfected by love
Even when veins erupted
As blood stirred and
Revolted in silence,
There is no hatred,
But overflowing love
from the crucified Christ. ■
The summation of catechesis. ■
This is the ninth
Way of the Cross
Of the servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

Matthew 27:31

*"When they had finished making fun
of him, they took the robe off and put
his own clothes back on him. Then they
led him out to crucify him"*

X Dimas

By Clarence M. Batan

Translated to English by Jeanette P. Grajo

Is there anyone among us
Who is not a thief?
When there are moments
That should have been
Dedicated to the Lord. ■
Who among us
Did not steal
The happy smiles
From young children thirsting
For the teachings of
The Church?
Who among us
Have not been robbed
Of the catechetical opportunity
In every visit
To each chapel and cathedral,
In the Priests' homily
Even Bishop's
Through simple welcoming
Of fellow Catholics,
In prayer meetings
Which is regularly
Attended by people,
At a time when
We feel Christ's presence
So near, who seems
Just beside us
So that even for a
Fleeting moment,
We exchange stories. ■

'Dimas is truly lucky'
For he talked to Christ
Despite his pain, He spoke
About the promise of eternity
Owing to the repentance of sins. ■
A repentant catechist is
True to his mission. ■
This is the tenth
Way of the Cross
Of a servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

Luke 23:42

*"And he said to Jesus, 'Remember me,
Jesus, when you come as King!'"*

XI Bequest

By Clarence M. Batan

Translated to English by Luciana L. Urquiola

Being a catechist
Entails big responsibility
Given the trust
To carry out His word
And for the Faith to be imbued,
In every lesson of the Word
In every story in the Bible
In every tradition imparted
In every tale of holiness
He was sustained by
The guidance
Of the apostle John
Who was endeared to
Jesus his friend. ■
Clutched in His palm
The love of Mary, our Mother
Who is grief-stricken
Her heart was pierced
As she silently witnessed
The sufferings of her Son. ■
She nurtured the Church
Which Jesus bequeathed,
During the time
When hope was gone
When threat of total disarray
Faced the world of the living. ■

Mary is the catechist's refuge
Holding rosary at her hand
In a society in disharmony
Humming the
Catechism's hymn. ■
This is the eleventh
Way of the Cross
Of the servant-catechist,
For her meaningful servitude. ■

John 19:26-27

*"Jesus saw his mother and the disciple
he loved standing there; so he said
to his mother, 'He is your son.' Then
he said to the disciple, 'She is your
mother.' From that time the disciple
took her to live in his home."*

XII The Death

By Clarence M. Batan

Translated to English by Jeanette P. Grajo

The death of Christ had been
Contemplated a number of times
By the servant-catechists. ■
In the daily cross
That they hold
For the mission of
Spreading the Word
Of the Living Christ. ■
But in the death
Of our Lord Jesus Christ,
There is also a lesson conveyed-
There is a destined place
For each one, an inevitable fate
In our consciousness
There is a preordained end,
And in their prayer
At the end of time,
They should tightly embrace
The promise of togetherness
In the promised heaven
Because the final mission
Is fulfilled
In thanksgiving!
This is the twelfth
Way of the Cross
Of a servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

John 19:30

"Jesus drank the wine and said, 'It is finished!' Then he bowed his head and gave up his spirit."

XIII

Laid to Rest

By Clarence M. Batan

Translated to English by Jeanette P. Grajo

According to many,
The life of a catechist
Is filled with joy
With deeply-rooted happiness
That springs from
The willing heart of a giver
Who has the voice of faith
Who has the voice of faith
Who echoes the words of kindness
And hums the tune of affection
Chants the songs of love. ■
When Jesus was laid to rest
He whispered to
The servant-catechists,
That in His silence
From a temporary slumber
During the three days of darkness-
That they should sing songs of praise and
Thanksgiving, that they must reflect
And be steadfast and believe
That whatever adversaries and
Darkness may come, there is the
Promise of life and light. ■
This is the thirteenth
Way of the Cross
Of the servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

Matthew 27:59-60

"So Joseph took it, wrapped it in a new linen sheet, and placed it in his own tomb, which he had just recently dug out of solid rock. Then he rolled a large stone across the entrance to the tomb and went away."

XIV Resurrection

By Clarence M. Batan

Translated to English by Jeanette P. Grajo

Their chosen mission is
To become a catechist
But in truth-
They are carefully chosen
By the Father Almighty,
To become His followers
And active caretakers
Of the beloved Church. ■
They must resurrect the faith
That has become cold and idle
There is no let-up in reminding
Them of the valuable teachings
In connection with the preparation
For the Resurrection!
The catechists are the wealth
Of the Church. ■
This is the fourteenth
Way of the Cross
Of the servant-catechist,
For a meaningful servitude. ■

Matthew 28:6

*“He is not here; he has been raised, just
as he said. Come here and see the place
where he was lying.”*

Teaching Guide

Concept by Ma. Cecilia L. Balajadia at Clarence M. Batan

Research Poems

Bible Guide

Reflection Questions

**Christmas:
A Catechist's Tale**

Matthew 2:9
“And so they left, and on their way they saw the same star they had seen in the East. When they saw it, how happy they were, what joy was theirs! It went ahead of them until it stopped over the place where the child was”

 Who are the people whom you consider as star that becomes your guide towards Jesus?

Fare

Matthew 19:14
“Jesus said, ‘Let the children come to me and do not stop them, because the Kingdom of heaven belongs to such as these.”

 Have you become an intermediary to bring the youth closer to Jesus?

Why Won't Children Attend Mass?

Luke 2:41-42
“Every year the parents of Jesus went to Jerusalem for the Passover Festival. When Jesus was twelve years old, they went to the festival as usual.”

 As children, have you joined your parents in attending Church mass?
 As parents, have you brought your children to Church masses?

Servant-Catechist

Luke 1:46-48
“Mary said, ‘My heart praises the Lord; my soul is glad because of God my Savior, for he has remembered me, his lowly servant! From now on all people will call me happy, because of the great things the Mighty God has done for me.”

 Like Mary's glorification of the Lord, would you consider your life as an ultimate practice of worship and praise?

Leader-Catechist	John 1:14 “The Word became a human being and, full of grace and truth, lived among us. We saw his glory, the glory which he received as the Father’s only Son.”	✠ <i>Have you found God’s presence in the rituals of the sacraments?</i> ✠ <i>Have you become an image of a living Christ to our brothers and sisters?</i>
------------------	--	--

The Way of the Cross of a Servant-Catechist

I Supper	1 Corinthians 11:24 “That the Lord Jesus, on the night he was betrayed, took a piece of bread, gave thanks to God, broke it, and said, ‘This is my body, which is for you. Do this in memory of me’”	✠ <i>Are we prepared to offer our lives for the sake of others?</i>
-------------	---	--

II Gethsemani	Luke 22:42 “‘Father,’ he said, ‘if you will, take this cup of suffering away from me. Not my will, however, but your will be done.’”	✠ <i>How prepared are we to do the will of the Father like Jesus? As catechist, do we pray like Jesus?</i>
------------------	---	---

III Sanhedrin	Mark 15:1 “Early in the morning the chief priests met hurriedly with the elders, the teachers of the Law, and the whole Council, and made their plans. They put Jesus in chains, led him away, and handed him over to Pilate.”	✠ <i>How many times have we persisted to proclaim our faith in front of many people?</i>
------------------	---	---

Research Poems

Bible Guide

Reflection Questions

IV Crown of Thorns

Matthew 27:29

"Then they made a crown out of thorny branches and placed it on his head, and put a stick in his right hand; then they knelt before him and made fun of him. 'Long live the King of the Jews!' they said"

✚ *Are we prepared to face suffering in order to fulfill the will of God?*

V Cross

Matthew 16:24

"Then Jesus said to his disciples, 'If any of you want to come with me, you must forget yourself, carry your cross, and follow me.'"

✚ *When have we decided to follow our Lord Jesus? How have we been carrying His cross?*

VI The Fall

Isaiah 53:5

"But because of our sins he was wounded, beaten because of the evil we did. We are healed by the punishment he suffered, made whole by the blows he received."

✚ *Had there been times when we falter in our faith in God?*

VII Simon of Cyrene

Mark 15:21

"On the way they met a man named Simon, who was coming into the city from the country, and the soldiers forced him to carry Jesus' cross. (Simon was from Cyrene and was the father of Alexander and Rufus.)"

✚ *Had there been times when we become Simon of Cyrene?*

VIII The Encounter	Luke 23:28 “Jesus turned to them and said, ‘Women of Jerusalem! Don’t cry for me, but for yourselves and your children’”	✦ <i>How prepared are we to explain the truths in our faith?</i>
IX Crucifixion	Matthew 27:31 “When they had finished making fun of him, they took the robe off and put his own clothes back on him. Then they led him out to crucify him.”	✦ <i>How prepared are we in carrying on our shoulder the weight of duties in our homes? in our communities? in our Church?</i>
X Dimas	Luke 23:42 “And he said to Jesus, ‘Remember me, Jesus, when you come as King!’”	✦ <i>Had there been times when we allow ourselves to be robbed with the opportunity to impart the word of the Lord?</i>
XI Bequest	John 19:26-27 “Jesus saw his mother and the disciple he loved standing there; so he said to his mother, “He is your son.” Then he said to the disciple, “She is your mother.” From that time the disciple took her to live in his home”	✦ <i>Have we considered Mary as our Mother?</i>
XII The Death	John 19:30 “Jesus drank the wine and said, ‘It is finished!’ Then he bowed his head and gave up his spirit.”	✦ <i>Have we lost hope during the times of trial?</i>

XIII Laid to Rest

Matthew 27:59-60
 “So Joseph took it, wrapped it in a new linen sheet, and placed it in his own tomb, which he had just recently dug out of solid rock. Then he rolled a large stone across the entrance to the tomb and went away.”

✎ Have we remained steadfast in our faith during those times when trials came?

XIV Resurrection

Matthew 28:6
 “He is not here; he has
 been raised, just as he
 said. Come here and see
 the place where he was
 lying.”

 *How deep is my
faith to the Risen
Lord?*

[illegible]

Epilogo

Ang Yaman at Mga Hamon ng Katekistang-Lingkod

***Antabayanan ang laman ng bahaging ito na isasapubliko online kapag ang texto ay handa nang ibahagi.

MGA TAGASALIN

BIKOL

- **Erlinda Balaora**, katekista mula sa *Diyosesis ng Sorsogon*.
- **Ma. Danielle Villena**, nag-aral ng Sosyolohiya sa *University of Santo Tomas*, at multimedia officer ng *NCS 2021: PARI Project*.

BISAYA at HILIGAYNON

- **Fr. Nelson S. Plohimon, OAR**, lider-kateketikal mula sa *Archdiocese of Cebu*.

BISAYA

- **Ma. Cecilia L. Balajadia**, katekista, guro ng Teolohiya sa *Institute of Religion* at research associate ng *NCS 2021: PARI Project* sa ilalim ng *Research Center for Social Sciences and Education (RCSSSED)* ng *University of Santo Tomas*.
- **Msgr. Maximo Sarno**, lider-kateketikal mula sa *Archdiocese of Davao*.

HILIGAYNON

- **Ray Anthony Bofill**, dalubhasa sa Sikolohiya at guro ng Teolohiya ng *Senior High – University of Santo Tomas*.
- **Cynthia P. Tendencia**, katekista sa Pilipinas at sa Brunei, isang eksperto sa edukasyon, at ngayon ay retirado sa Halifax, Nova Scotia, Canada.

IBANAG at ILOCANO

- **Fr. Carlos C. Villanueva**, lider-kateketikal at tagapayo ng mga katekista sa *Diyosesis ng Ilagan*.

ILOCANO

- **Florence C. Navidad**, eksperto sa larangan ng edukasyon at kalusugan, guro sa *Faculty of Pharmacy* at research associate ng *NCS 2021: PARI Project* sa ilalim ng *RCSSSED* ng *University of Santo Tomas*.

- **Rolando O. Dela Cruz**, guro, nagpapakadalubhasa sa larangan ng edukasyon sa *Cagayan State University*, at sa kabila ng pagiging bulag, nag-volunteer para magsalin ng mga tulang-pananaliksik.

KAMPANGANGAN

- **Charles Henry C. Espiritu**, guro at lider-kateketikal ng *Arkidiyosesis ng Pampanga*.

PANGASINAN

- **Norma Villapa**, naging katekista sa *Arkidiyosesis ng Lingayen-Dagupan*.
- **Corazon Targa**, naging katekista sa *Arkidiyosesis ng Lingayen-Dagupan*.

WARAY

- **Ma. Joselyn Año-Cabato**, guro sa pampublikong paaralan at tumutulong sa mga katekista sa *Diyosesis ng Borlongan*.
- **Gloria Año-Oray**, principal sa pampublikong paaralan at lider kateketikal sa *Diyosesis ng Borlongan*.

ENGLISH

- **Luciana L. Urquiola**, eksperto sa wikang English at guro sa *Faculty of Arts and Letters, University of Santo Tomas*.
- **Jeanette P. Grajo**, eksperto sa wikang English at guro sa *Faculty of Arts and Letters, University of Santo Tomas*.

ESPAÑOL

- **Abigail T. Pagalilauan**, eksperto sa wikang-Español at guro sa *Faculty of Arts and Letters, University of Santo Tomas*.

"Ito po ang aking paanyaya sa lahat nang mabibigyan ng pagkakataong basahin at pagnilayan ang librong ito, ang koleksyon ng mga tulang- pananaliksik hango sa mga datos ng buhay ng mga katekista batay sa NCS 2016-2018 na sinulat ni Dr. Clarence M. Batan na mula sa Filipino ay isinalin sa sampung wika.

Tunay ngang maituturing na kayamanan ng ating Simbahan ang mga Katekista, kaya mabuti pong ipagkaloob natin sa kanila ang tamang pagpapahalaga, pagkilala at paggalang. Mabuhay po ang ating mga katekista sa buong Pilipinas!

Nawa'y sa bawat tulang inyong mababasa, isang dasal din ang inyong masambit – para sa ating mga katekista, para sa ating Simbahang Katoliko.

Pagpalain tayong lahat ng Poong Maykapal kasama ng ating Mahal na Inang Maria, Amen."

Hango sa Paanyaya: Kwentong Katekista
ni Bishop Roberto C. "Bobet" Mallari, DD
Chair, CBCP-ECCCE
Bishop, Diocese of San Jose de Nueva Ecija

TUNGKOL SA MAY-AKDA

Clarence M. Batan, isang sociologist sa larangan ng kabataan, edukasyon, trabaho, at Katolisismo, partikular sa larangan ng *catechetical ministry*. Naging *research director*, kasalukuyang Propesor sa Sosyolohiya at *Coordinator* ng *Department of Sociology* sa *Faculty of Arts and Letters, University of Santo Tomas*; naging *Project Lead* ng *National Catechetical Study (NCS) 2016-2018*, at ngayon, *Principal Investigator* ng *National Catechetical Study (NCS) 2021: Pastoral Action Research and Intervention (PARI) Project*. Isang tagahanga ng mga katekistang Pilipino ng Simbahang Katoliko.